

**ПАТ «Вищий навчальний заклад
"МІЖРЕГІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ УПРАВЛІННЯ
ПЕРСОНАЛОМ"**

ПРОГРАМА ДОСЛІДНИЦЬКОЇ ПРАКТИКИ

спеціалізація: Психологія С4

освітній рівень: другий (магістерський) рівень

програма навчання: Психологія

2025 рік

Вступ

Наукове стажування є невід'ємною складовою навчального процесу для магістрантів та обов'язковим елементом навчальної програми, необхідної для отримання відповідного кваліфікаційного рівня. Його метою є здобуття, закріплення та вдосконалення теоретичних знань студентів; формування дослідницько-орієнтованого професійного світогляду шляхом виконання індивідуальних дослідницьких завдань; виховання потреби в постійному оновленні знань та науково обґрунтованому застосуванні знань у професійній практиці.

Наукове стажування для магістерів спеціальності «Психологія С4» є невід'ємною частиною їхньої освітньої та професійної підготовки. Його основною метою є закріплення теоретичних знань, отриманих у процесі навчання, розвиток здатності майбутнього психолога приймати самостійні професійні рішення в конкретних соціальних умовах, а також опанування сучасних методів і форм організації професійної діяльності.

Загальна інформація про стажування

Назва стажування	Дослідницьке стажування
Спеціальний код та назва	С4 Психологія
Рівень вищої освіти	Другий (магістерський) рівень
Кількість кредитів та годин	6 кредитів /180 годин
Тривалість стажування	6 тижнів
Термін	3 семестр
Мова навчання	українська
Форма оцінювання	Зараховано/Не зараховано (зараховано)

Бази стажування

Стажування проводиться на підприємствах, у навчальних закладах усіх рівнів, центрах психологічної підтримки, психологічних науково-дослідних інститутах, психодіагностичних центрах, центрах психологічної реабілітації, центрах зайнятості, центрах профорієнтації, комерційних організаціях та інших установах, що мають психологічну службу, психологічну лабораторію або кабінет психолога. Це важливий етап

підготовки фахівців за фахом та отримання досвіду самостійної професійної діяльності.

Мета та завдання професійного стажування

Цілями дослідницького стажування є підготовка фахівців, здатних вирішувати складні проблеми та практичні завдання під час навчання та професійної діяльності в галузі психології, що передбачає проведення наукових та проектних досліджень та/або впровадження інновацій за невизначених умов та вимог, а також виконання професійної діяльності відповідно до загальнолюдських цінностей та етичних норм професії психолога.

Метою дослідницького стажування є розвиток навичок та компетенцій, необхідних для аналізу наукових та інформаційних джерел, формування комплексу психологічних методів дослідження для проведення емпіричного дослідження з подальшим розрахунком, інтерпретацією та валідацією результатів дослідження.

Завдання дослідницького стажування включають:

- аналіз теоретичних джерел, що стосуються обраної наукової проблеми, пов'язаної зі спеціалізацією кафедри та узгодженої з темою дослідження майбутньої магістерської дисертації;
- визначення рівня розробленості обраної наукової проблеми у вітчизняній та міжнародній літературі;
- визначення структури та основних цілей магістерського дослідження;
- опанування методології обробки та аналізу зібраних емпіричних даних;
- валідація основних теоретичних та практичних рекомендацій магістерської дисертації (у формі доповідей на конференціях, наукових публікацій, рекомендацій тощо).

РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ ПРОФЕСІЙНОЇ СТАЖУВАННЯ

Згідно з навчальною програмою, проходження практики забезпечує розвиток у студентів таких **загальних та професійних компетенцій** :

- ЗК 2. Здатність проводити дослідження на належному рівні.
- ЗК 3. Здатність генерувати нові ідеї (креативність).
- ЗК 4. Здатність виявляти, ставити та вирішувати проблеми.
- ЗК 6. Здатність діяти на основі етичних міркувань (мотивів).
- ЗК 7. Здатність діяти соціально відповідально та свідомо.

СК1. Здатність проводити теоретичний, методологічний та емпіричний аналіз актуальних проблем психологічної науки та/або практики.

СК2. Здатність самостійно планувати, організовувати та проводити психологічні дослідження з елементами наукової новизни та/або практичної значущості.

СК 7. Здатність приймати професійні рішення у складних та непередбачуваних умовах, адаптуватися до нових ситуацій професійної діяльності.

СК 8. Здатність оцінювати межі власної професійної компетентності та підвищувати свою професійну кваліфікацію.

СК 9. Здатність дотримуватися професійної етики у професійній діяльності та керуватися загальнолюдськими цінностями.

Проходження стажування дозволяє студентам досягти таких **результатів навчання:**

ПРН1 Пошук, обробка та аналіз професійно важливих знань з різних джерел за допомогою сучасних інформаційно-комунікаційних технологій.

ПРН 2 Вміти організовувати та проводити психологічні дослідження, використовуючи валідні та надійні методи.

ПРН 3 Узагальнити емпіричні дані та сформулювати теоретичні висновки.

ПРН 7 Презентувати результати досліджень у письмовій та усній формах у доступній та аргументованій формі, брати участь у професійних дискусіях.

ПРН 8 Оцініть ступінь складності завдань діяльності та прийміть рішення щодо звернення за допомогою або підвищення кваліфікації.

ПРН 9 Вирішувати етичні дилеми на основі закону, етичних принципів та загальнолюдських цінностей.

ПРН 10 Здійснити аналітичний пошук наукової інформації, що стосується сформульованої проблеми, та оцінити її відповідно до критеріїв адекватності

ПРН 11 Адаптувати та модифікувати існуючі наукові підходи та методи до конкретних ситуацій професійної діяльності.

Завершення дослідницького стажування може включати такі види діяльності:

- застосовувати загальні теоретичні та прикладні знання під час розробки конкретних проектів, пов'язаних з психологічними питаннями;
- використовувати психологічні підходи для організації конкретних психологічних досліджень;
- проводити психологічну експертизу та оцінку;
- представляти результати практичної роботи у наукових звітах з описом статистичної значущості;

- застосовувати математичні та статистичні методи для представлення результатів наукових та практичних розробок;
- планувати та проводити наукові емпіричні дослідження;
- використовувати відповідні методи для виконання поставленого завдання;
- застосовувати відповідні кількісні та якісні методи емпіричного аналізу даних;
- інтерпретувати отримані результати відповідно до поставлених цілей;
- застосовувати комп'ютерні технології (SPSS, Excel, R-статистика);
- визначити репрезентативність отриманих даних за допомогою методів математичної та статистичної обробки;
- брати участь у розробці висновків та рекомендацій за результатами стажування.

ОРГАНІЗАЦІЯ ТА ПРОВЕДЕННЯ СТАЖУВАННЯ

Стажування складається з трьох етапів.

1. Підготовчий етап.

На цьому етапі викладачі розробляють програму професійної практики. Протягом семестру, що передуює практиці, студенти знайомляться з програмою та на її основі розробляють індивідуальні плани роботи, враховуючи специфіку закладу, де проходитиме практика. Керівник практики переглядає та коригує ці плани відповідно до функціональних обов'язків психолога.

За тиждень до початку стажування кафедра організовує вступну зустріч, на якій визначаються цілі та завдання, які має виконати стажер, а також студентам призначаються академічні керівники, які контролюватимуть стажування.

2. Головна сцена.

Робочий день стажера визначається внутрішнім розпорядком та графіком роботи закладу або організації, де студент проходить практику. Кожен студент працює за індивідуальним планом. План практики має бути розроблений таким чином, щоб він максимально відображав функції, що виконуються психологом у практичній діяльності.

У таблиці нижче представлено зміст основного етапу професійного стажування.

Завдання	Звітність
Проведення емпіричного дослідження, як передбачено планом магістерської роботи, зокрема включає:	Індивідуальний план роботи стажування

• Вибір методів дослідження, що відповідають темі магістерської дисертації; • Вибір репрезентативної вибірки для дослідження; • На основі проведеного психологічного дослідження та опрацьованого емпіричного матеріалу, виконання математичного та статистичного аналізу отриманих даних; • Проведення як якісного, так і кількісного аналізу отриманих даних	Первинна документація наукових досліджень.
Розробка корекційно-розвивальної програми або програми психологічної підтримки відповідно до мети емпіричного дослідження, вікових норм та характеристик досліджуваної вибірки. Вимоги до програми: 1. Чітке формулювання цілей. 2. Визначення набору завдань, що уточнюють цілі роботи. 3. Визначення форм роботи. 4. Вибір методів та прийомів корекційної роботи. 5. Визначення часу, необхідного для реалізації програми. 6. Визначення тривалості кожного виправного сеансу. 7. Розробка програми та визначення змісту корекційних занять.	Проект програми.
Самостійне проведення, під керівництвом професійного психолога, двох корекційних сесій	Заповнені протоколи корекційних занять. Висновки за результатами занять.

(відповідно до розділу 3 магістерської роботи)	
Написання наукової статті, що представляє теоретичні та практичні результати стажування, з можливістю включення їх до магістерської дисертації та подання матеріалів до публікації.	Текст статті.

Труднощі, з якими стикається стажер під час стажування, вирішуються шляхом групових та індивідуальних консультацій з психологом-методистом, який його курує. Найчастіше ці труднощі пов'язані з визначенням цілей взаємодії з клієнтом та розробкою ефективної стратегії роботи.

3. Заключний етап.

На цьому етапі стажер підбиває підсумки виконаної роботи та готує звітну документацію.

ОБОВ'ЯЗКИ КЕРІВНИКІВ СТАЖУВАННЯ

Керівник практики від кафедри здійснює методичне керівництво під час практики, допомагає студентам у виконанні програми практики, веденні щоденника практики та підготовці звіту про практику; підсумовує результати та виставляє оцінку за п'ятибальною шкалою, враховуючи оцінку, отриману студентом на місці практики, зміст звіту та результати його захисту.

Безпосереднє керівництво практикою здійснює працівник підприємства, де студент проходить практику, призначений керівництвом. Керівник щоденно ставить перед стажером завдання та контролює їх виконання. Усі зауваження щодо дисципліни студента фіксуються керівником у щоденнику практики та у підсумковій рекомендації, яка видається стажеру після завершення практики. Рекомендація записується в щоденник практики та засвідчується печаткою. Місця проходження практики визначаються Інститутом на підставі договорів, укладених з підприємствами, установами та організаціями різних форм господарювання, або студентом самостійно.

Для забезпечення точного дотримання графіка практики студент повинен заздалегідь ознайомитися зі специфікою місця проходження практики, законодавчою базою, що регулює діяльність відповідної організації, а в період практики — з її локальними нормативними документами.

ПРАВА ТА ОБОВ'ЯЗКИ СТАЖЕРА

Перед початком професійної практики студент отримує від керівника практики необхідні шаблони документів. Для успішного досягнення цілей та завдань, визначених планом практики, стажер повинен:

- Дотримуйтесь графіку роботи закладу.
- Виконувати поставлені завдання у встановлені терміни.
- Забезпечити повне дотримання програми стажування.

У встановлений термін студент повинен подати керівнику практики:

- звіт про стажування ;
- детальна довідка про проходження стажування та виконану роботу, підписана представником підприємства (установи).

Під час проходження практики студент повинен суворо дотримуватися правил внутрішнього розпорядку, чинних на місці практики. Графік роботи, встановлений для працівників місця практики, є обов'язковим для студентів, які проходять практику. За порушення трудової дисципліни або правил внутрішнього розпорядку студент несе дисциплінарну відповідальність перед адміністрацією місця практики.

Суворо забороняється виносити будь-яку конфіденційну інформацію чи документи за межі офіційних приміщень відповідного місця стажування, де студенти проходять практику.

ВИМОГИ ДО ЗВІТУ СТАЖИСТА

Після завершення періоду стажування студенти звітують про виконання програми стажування, готуючи письмовий звіт та подаючи матеріали, з якими вони працювали, безпосередньо на місці стажування.

Звіт повинен мати чітку та логічно структуровану послідовність, добре обґрунтовані аргументи, обґрунтовані рекомендації та висновки.

Звіт складається з:

- титульний аркуш (Додаток А);
- зміст із зазначенням усіх розділів та номерів сторінок (Додаток Б);
- вступ, що містить короткий опис підприємства (місця стажування), мети та змісту стажування (1,5–2 сторінки);
- основна частина (25–27 сторінок);
- висновки (1,5–2 сторінки);
- список літератури;
- додатки.

Основна частина звіту складається з кількох розділів, послідовність яких визначається програмою стажування.

Загальний обсяг звіту має бути не менше 30 сторінок формату А4.

Поля мають бути встановлені таким чином: ліве — 30 мм; праве — не менше 15 мм; верхнє та нижнє — не менше 20 мм. Усі сторінки звіту мають бути пронумеровані; перша сторінка не нумерується.

Якщо звіт містить таблиці, вони повинні бути розміщені на окремих аркушах, а додатки повинні бути включені до загальної нумерації сторінок. Таблиці нумеруються послідовно арабськими цифрами в межах розділу. Кожна таблиця повинна мати назву, яка починається з великої літери та розміщується під словом «Таблиця», яке розташоване над правим верхнім кутом таблиці.

Якщо частина таблиці продовжується на іншій сторінці, необхідно вказати примітку «*Продовження таблиці...*» (з її номером). Таблиці слід розміщувати таким чином, щоб їх можна було переглядати, не перегортаючи сторінку після першого посилання на них у тексті звіту. При посиланні на таблицю вказують її номер та скорочене слово «Таблиця» (наприклад, *Табл. 1.1*).

Ілюстрації позначені як «*Рис.*» та пронумеровані послідовно в кожному розділі, за винятком ілюстрацій, що містяться в додатках. Номер ілюстрації складається з номера розділу та порядкового номера ілюстрації, розділених крапкою (наприклад, *рис. 1.2*). Номер ілюстрації, її назва та пояснювальні підписи розміщуються під ілюстрацією. Додатки містять статистичні звітні форми та додаткові матеріали.

Звіт має бути належним чином переплетений або прошитий.

Звіт також повинен містити щоденник стажування встановленого зразка.

Відгук (оцінка) від керівника місця проходження практики має бути підписаний керівником та засвідчений офіційною печаткою місця проходження практики (підприємства). Відгук керівника має відображати професійні та моральні якості студента, продемонстровані під час практики, а також оцінку його роботи за п'ятибальною шкалою.

Письмовий звіт разом із заповненим щоденником практики та відгуком керівника подається на розгляд керівнику практики в університеті. Відгук має відображати рівень теоретичних знань студента, вміння застосовувати їх на практиці, інформацію про виконання всіх розділів програми практики, правильне оформлення звітної документації, а також висновки та рекомендації щодо підсумкової оцінки практики.

Студент захищає звіт про практику після своєчасного подання всіх матеріалів практики у призначений термін.

Захист стажування проводиться комісією, до складу якої входять кафедра, керівник стажування та представник, відповідальний за працевлаштування студентів.

КРИТЕРІЇ ОЦІНКИ ЗНАНЬ, НАВИЧОК ТА КОМПЕТЕНЦІЙ СТУДЕНТІВ-ПРАКТИКАНТІВ

Критерії оцінки виконання завдань стажування

Оцінка «Відмінно»:

- повне виконання завдань стажування ;
- термінологічно правильне, якісне та точне виконання завдань;
- креативний підхід до виконання завдань;
- здатність робити адекватні, обґрунтовані висновки.

Оцінка «Добре»:

- повне виконання завдання з незначними недоліками;
- недостатньо повне висвітлення певних завдань.

Оцінка «Задовільно»:

- формальне або поверхнєве виконання завдання;
- неправильне використання наукової термінології;
- нездатність робити самостійні логічні висновки.

враховується ставлення студента до роботи, відгуки адміністрації та керівника місця проходження практики . Особлива увага приділяється самостійності студента та здатності формулювати психологічні висновки та рекомендації.

Критерії оцінювання досягнень студентів під час дослідницької практики

№	Тип студентської роботи / діяльності	Форма звітності	Макс. балів за одиницю		
			Макс. балів за одиницю	Кількість одиниць	Максимальна кількість

1	Вибір методів дослідження, що відповідають темі магістерської дисертації	Індивідуальний план роботи стажування Первинна документація наукових досліджень.	5	1	5
2	Вибір репрезентативної вибірки для дослідження	Індивідуальний план роботи стажування Первинна документація наукових досліджень.	5	1	5
3	На основі проведеного психологічного дослідження та опрацьованого емпіричного матеріалу, виконання математичного та статистичного аналізу отриманих даних	Індивідуальний план роботи стажування Первинна документація наукових досліджень.	15	1	15
4	Проведення як якісного, так і кількісного аналізу отриманих даних	Індивідуальний план роботи стажування Первинна документація наукових досліджень.	15	1	15
5	Розробка корекційно-розвивальної програми або програми психологічної підтримки відповідно до мети емпіричного дослідження, вікових норм та характеристик досліджуваної вибірки	Проект програми.	15	1	15
6	Самостійне проведення, під керівництвом професійного психолога, двох корекційних сесій (відповідно до розділу 3 магістерської роботи)	Плани занять (конспекти занять) повинні бути підписані керівником на місці стажування та засвідчені печаткою. Висновки за результатами сесій.	15	1	15

7	Написання наукової статті, що представляє теоретичні та практичні результати стажування, з можливістю включення їх до магістерської дисертації та подання матеріалів до публікації.	Текст статті.	30	1	30
Всього (максимальний бал):					100

**ТАБЛИЦЯ ВІДПОВІДНОСТІ МІЖ ШКАЛОЮ ОЦІНЮВАННЯ
ECTS ТА НАЦІОНАЛЬНОЮ СИСТЕМОЮ ОЦІНЮВАННЯ
УКРАЇНИ**

Загальна кількість балів за всі види навчальної діяльності	Оцінювання ECTS	Оцінювання за національною шкалою для іспиту, курсового проекту (роботи), стажування	
		Оцінювання за національною шкалою для іспиту, курсового проекту (роботи), стажування	для успішного/неуспішного складання
90 – 100	A	відмінний	пропуск
82 – 89	B	добре	
75 – 81	C		
68 – 74	D	задовільний	
60 – 67	E		
35 – 59	FX	незадовільний з можливістю перескладання	незадовільний з можливістю перескладання
0 – 34	Ф	незадовільно з обов'язковим повторним	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

		вивченням дисципліни	
--	--	-------------------------	--

КАТЕГОРИЧНО ЗАБОРОНЕНО виносити будь-яку конфіденційну інформацію чи документи з офіційних приміщень відповідного навчального закладу, де студенти проходять практику.

**ПРИВАТНЕ АКЦІОНЕРНЕ ТОВАРИСТВО
«ВИЩИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД»
«МІЖРЕГІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ УПРАВЛІННЯ ПЕРСОНАЛОМ»**

ЗВІТ

після завершення програми дослідницької практики

Студент: _____

Група: _____

Повне ім'я: _____

Спеціальність: _____

Вища освіта: _____

Оцінювання:

Національний масштаб: _____

Кількість балів: _____

ЄКТС: _____

Члени Комісії:

Підпис

Прізвище та ініціали

Додаток Б

ЗАТВЕРДЖЕНО

Керівник стажування від
організації

(посада) (титул)

(підпис) (прізвище, ініціали) (дата)

ІНДИВІДУАЛЬНИЙ ПЛАН

завершення студентом
практики _____

(номер групи, назва вищого навчального закладу) (прізвище, ініціали)

(місяць, рік)

Ні	Заплановані заходи	Кінцевий термін	Позначка завершення	Підпис безпосереднього керівника стажування
1				
2				
3				
4				
5				

Студент

(ініціали, прізвище) (підпис)

Технологія роботи над науковою статтею

Стаття, як академічна робота, містить детальний виклад теми психологічного дослідження, ідеї чи дослідницького питання та містить елементи аналізу. Стаття призначена для публікації в періодичному виданні або підготовлена для неперіодичного збірника як складова його основного тексту.

Обов'язковими елементами наукової статті є:

- формулювання проблеми в загальному вигляді та її зв'язок з важливими науковими або практичними завданнями;
- аналіз новітніх досліджень та публікацій, у яких було започатковано вирішення цієї проблеми та на які спирається автор, виявлення раніше невирішених частин загальної проблеми, якій присвячена стаття ;
- формулювання цілей статті (постановка завдання);
- виклад основного матеріалу дослідження з повним обґрунтуванням отриманих наукових результатів;
- висновки дослідження та перспективи подальших досліджень у цьому напрямку.

Формулюючи назву статті, доцільно дотримуватися таких правил:

Правило 1. Назва є ключовим питанням роботи; тому вона повинна принципово визначатися основними результатами дослідження.

Правило 2. Щоб вибрати відповідний заголовок, необхідно правильно визначити ключове слово (що стверджується і що саме стверджується в науковій роботі).

Правило 3. Рекомендується розміщувати ключові слова на початку назви, щоб тема дослідження була зрозумілою.

Правило 4. Назва має відповідати результатам дослідження.

Правило 5. Кількість слів у назві повинна відповідати Закону сприйняття інформації (число Міллера: 7 ± 2).

Після назви обов'язково додаються анотації та ключові слова двома мовами (українською та англійською) .

Основна література:

1. 1. Грипич С.Н., Буравкова Л.М. Науково-дослідна діяльність студентів: Підручник. – Київ: Кондор, 2021. 288 с.
2. 2. Добронравова І.С., Сидоренко Л.І. Філософія та методологія науки. – Київ: ВПЦ «Київський університет», 2008. 224 с. [українською мовою]
3. 3. Основи методології та організації наукових досліджень / А.Є. Конверський (ред.). – Київ: Центр навчальної літератури, 2010. – 352 с. [українською мовою]
4. 4. Петрушенко В.Л. Філософія та методологія науки: Підручник. – Львів: «Новий світ-2000», 2021. 200 с. [українською мовою]
5. 5. Юринець В.Є. Методологія наукових досліджень. – Львів: Львівський національний університет імені Івана Франка, 2011. 178 с. [українською мовою]
6. Чала, Ю. М., Шахрайчук А. М. Психодіагностика : підручник / Ю.М. М. Чала, А. М. Шахрайчук. НТУ “ХПІ”, Харків. 2018. 246 с.
7. Чумак, О.А., Товстуха , О.М. Психодіагностика: навчально-методичний посібник з організації навчальної роботи з курсу психодіагностики для студентів бакалаврського рівня навчальної програми 053 «Психологія» / О.А. Чумак, О.М. Товстуха. Державний заклад «Луганський національний університет імені Тараса Шевченка». Полтава: Видавництво ЛНУ, 2024. 121 с.
8. Халян , І. М. Психодіагностика. Київ. 2019. с. 21–28.
9. Невидимі наслідки війни. Як розпізнати? Як спілкуватися? Як допомогти подолати? Посібник для широкого кола спеціалістів. Ред.: К. Возніцина , Л. Литвиненко. Київ, 2020. 192 с.
10. Коломієць Л. І., Шульга Г. Б. Психодіагностика в схемах і таблицях : навч. Вінниця. 2015. 340 с.
11. Кузо, О. Основи психологічної практики: підручник. Львів: Львівський державний університет внутрішніх справ, 2022. 124 с.
12. Махній , М. М. Психологічні графічно-малювальні методики в діагностичній та корекційній роботі з дітьми / М. М. Махній . Чернівці: Десна Поліграф , 2022. 216 с.
13. Миколайський, М. В. Клінічна психодіагностика : практикум : навч. Івано-Франківськ. 2019. С. 48–59.
14. Поліщук, С.А. Методичний посібник з психодіагностики: навчально-методичний посібник. Суми: Університетська книга. 2019. 125 с.
15. Поліщук, С.А. Методичний посібник з психодіагностики. Навчально-методичний посібник. Університетське книговидавництво, Суми. 2023. 27 с.
16. Психолог у дошкільній освіті (курс лекцій для студентів спеціальності 012 «Дошкільна освіта») / Олійник М.І., Костик Л.Б., Собкова С.І. Навчально-методичний посібник. Чернівці, 2020. 152 с.
17. Самошкіна , Л. М. Психодіагностика: навчальний візуальний посібник з мультимедійним курсом / За ред. ред. член-кореспондент Академії

- педагогічних наук України, проф. Е. Л. Носенко. Видавництво «Університетська освіта», Київ. 2019. 442 с.
- 18.Співак, Л., Османова, А. Психодіагностика в клінічній психології. Видавництво Українського університету, 2023.
- 19.Туриніна , О. Л. Практикум з психології : навч. Київ: МАУП, 2017. 297 с.